

Høyanger Jakt og Fiskelag

PB 225

6991 Høyanger

Høyanger 1.3 2021

Norges vassdrags- og energidirektorat

Postboks 5091

Majorstua 0301 OSLO

Norway

nve@nve.no

Deres ref. 202010491,

Vår ref. e-post fra rmo@nve.no datert 24.02 21

Høringsuttale

HJFL mottok 24.2 2021 pr. e-post til leder fylkesutvalgs private e-post adresse høringsdokumenter angående søknad fra Statkraft om

DISPENSASJON FRA MANØVRERINGSREGLEMENTET TIL EIRIKSDAL OG MAKKOREN KRAFTVERK

HJFL har i utgangspunktet ingen merknader til de punkt i søknaden som direkte omhandler nedtrapping Høgsvann.

Men vi har følgende merknader til søknaden angående

1. **Minstevannføring i vassdraget i perioden 1.5 til 1.6**
2. **Slipp av minstevannføring fra Makkoren.**
3. **Blakking**

Ut fra argumentasjon om tilbakeføring av vann og derved økt vanndekt areal i den lakseførende delen av vassdraget valgte regulant, Statkraft i 2018 å avvikle klekkeriet som var oppbygd av tidligere regulant Hydro Energi og driftet i samarbeid med HJFL. Regulant har derved avviklet kultiveringsarbeidet som har gjenoppbygd og siden sikret laksebestanden i Daleelva i perioden etter utbygging på 1980.

Dette betyr i praksis at etter 2018 er fiskebestandene i vassdraget fullstendig prisgitt naturlig reproduksjon under de svært utfordrende vilkår den sterkt regulerte elvestrekningen byr på. Disse utfordringene er godt beskrevet i NINA rapport 1796, og jeg antar at det ikke er nødvendig å referere alle utfordringer her, kun hovedpunkter som direkte angår denne dispensasjonssøknaden.

1. Minstevannføring i vassdraget i perioden 1.5 til 1.6

En av de absolutt viktigste forutsetninger for opprettholdelse av en laksestamme med ett høstbart overskudd i vassdraget er at tilbakevendende fisk faktisk går opp i elva og når gyteområdene.

Vi har i det siste stadig oftere sett at fiske, spesielt større individer som er spesielt viktige for reproduksjon, i enkelte år returnerer tidlig i sesongen, gjerne allerede medio mai.

Disse er avhengig av god vannføring, gjerne 10-12m³ og oppover, slik vi stort sett har hatt i mai/juni de seneste årene, for å gå på elva.

I en situasjon med redusert vannføring ned mot 3m³ er sannsynligheten stor for at både disse svært viktige individene, og øvrig tidlig tilbakevendende fisk enten søker til utløp K5 og blir stående der gjennom sommer og ut over høsten uten å gå på elv, eller blir gående i fjordbassenget der det er ett høgt og ukontrollerbart fisketrykk.

Ikke akkurat en utvikling vi ønsker velkommen i en allerede usikker situasjon for reproduksjon og fremtid for de anadrome fiskebestandene i vassdraget.

At å opprettholde minstevannføring på 6m³ i anleggsperioden kan bli krevende har vi en viss forståelse for, men i slik vi anser situasjonen for lakse- og sjøørretbestandene i vassdraget kan det etter vårt syn IKKE tillates å fravike krav om minstevannføring i sommervannføringsperioden.

2. Slipp av minstevannføring fra Makkoren, ettersommer høst.

Sipp av minstevannføring fra Makkoren betyr i praksis att vann blir tilført via Eringsdalselva inn i hovedstrengen direkte ovenfor målestasjon, og at det vil slik vi forstår bety sterkt redusert vannføring i hovedstreng oppstrøms «Junction» opp til utløp Nye Eringsdal kraftverk.

Dette er ett av de viktigstegyteområdene, og i tillegg viktig oppholdsområdene for gytefisk i den aktuelle perioden.

Redusert vannføring på denne strekningen vil ha dramatisk negativ påvirkning for fiskemuligheter i siste del av sesong, og kan også ha negativ påvirkning på samlet tilgjengelig gyteareal.

En slik reduksjon av oppholds og gyteareal i elva bør unngås, og HJFL er sterkt kritisk til at det blir gitt slik dispensasjon i en situasjon der det ikke foreligger mulighet til kompenserende tiltak i form av fiskeutsettinger.

Blakking

Det er videre påpekt at det planlagte arbeidene vil kunne medføre blakking av vann i Daleelva.

Blakking betyr i klartekst tilførsel av finsubstrat.

Sitat fra søknad:

15.mai til 30.juni. Topp fangdam blir etablert på minimum kote 692,0. Om vannstanden i magasinet stiger over kote 690 vil vannet avledes over den naturlige terskelen i magasinet og ut den nye tappekanalen. Tappingen under LRV kan føre til noe blakking av vannet i Daleelva. Dette vil foregå i perioden med sommervannføring i vassdraget og forventes ikke ha store negative konsekvenser for fisk.

Dette er ikke korrekt. Blakkingsfaren vil ligge innenfor ett tidsrom der årets 0+ er svært sårbar, og blakking/tilførsel av finsubstrat, spesielt dersom det handler om det dreier seg om skarpkantede

partikler fra knust /skutte masser. Slikt tilført finsubstrat vil føre til skader på gjeller og betraktelig redusere overlevelse hos ungfisk.

Elvebunn i Daleelva er allerede i store deler av elvestrengen så hardpakket at den er uegnet som gyteområde. (Igjen ref. NINA rapp. 1796)

Dette forholdet er sterkt forverret etter utslipp av finsubstrat i forbindelse med vedlikeholdsarbeid i Gautingsdalen nå i februar 2021. Vi ser store og viktige gyte og oppvekstområder som nå er dekket av ett relativt tykt lag slam, og det er stor usikkerhet omkring overlevelse av rogn i disse områdene.

En ytterligere tilførsel av finsubstrat nå vil definitivt ha negativ påvirkning i form av å ytterligere redusere det areal som er egnet for gyting og derved redusere vassdragets reproduksjonsevne dramatisk.

Med støtte i anbefalingene i NINA rapport 1796 der ett springende punkt er følgende sitat:

Tilstanden til laksebestanden i Daleelva er ustabil og kan raskt endres i årene fremover hvis rekrutteringen i ferskvann svikter jevnlig og/eller at sjøoverlevelsen reduseres, enten som følge av forsuringspåvirkning på utvandrende smolt eller som følge av dårlig overlevelse i sjøen på grunn av lakselus eller andre årsaker. Hvis det gjennomføres tiltak for å bedre vannkvaliteten i elva samt tiltak for å bedre gyte- og oppvekstforholdene for laksefisk i hovedelva er det ikke usannsynlig at laksebestanden kan klare seg uten forsterkningstiltak. I påvente av at tiltak gjennomføres og gir en positiv effekt på den naturlige rekrutteringen, bør behovet for nye kultiverings og forsterkningstiltak for laks vurderes ut ifra hvordan bestandssituasjonen utvikler seg de neste årene.

Er vår tilråding er at de omsøkte dispensasjoner fra konsesjon IKKE blir innvilget så lenge det ikke finnes mulighet til å sikre reproduksjon i elva i form av aktive kultiveringstiltak som klekkeri utsetting av yngel /smolt.

For Høyanger Jakt og fiskelag

Jan Henning Øyehaug
Leder fiskeutvalg.